

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PEDRO CRUZ VILLALÓN
prednesené 28. júna 2012¹

Vec C-124/11

Bundesrepublik Deutschland
proti
Karen Dittrichovej
Vec C-125/11

Bundesrepublik Deutschland
proti
Robertovi Klinkemu
Vec C-143/11
Jörg-Detlef Müller
proti
Bundesrepublik Deutschland

[návrhy na začatie prejudiciálneho konania podané Bundesverwaltungsgericht (Nemecko)]

„Rovnosť zaobchádzania v oblasti zamestnania a práce — Vnútroštátna právna úprava, ktorá priznáva úradníkom príspevok v prípade choroby — Rodinní príslušníci, na ktorých sa môže príspevok vzťahovať — Vylúčenie registrovaných partnerov — Rozsah pôsobnosti smernice 2000/78/ES — Pojem „odmena““

1. V rámci troch súdnych konaní týkajúcich sa otázky, či registrovaní partneri majú nárok na dávku, ktorú nemecké právo priznáva manželom, sa Bundesverwaltungsgericht pýta Súdneho dvora, či tento nárok môže byť založený na zásade rovnosti zaobchádzania, ktorú právo Únie stanovuje v oblasti zamestnania a povolania.

2. Súdny dvor tak má možnosť rozvinúť svoju judikatúru týkajúcu sa pôsobnosti smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani². V prejednáwanej veci sa má určiť, či je táto smernica uplatniteľná na príspevok v prípade choroby priznaný štátnym zamestnancom.

3. Na tento účel bude potrebné preskúmať, či uvedený príspevok predstavuje odmenu na účely smernice 2000/78, ktorej uplatniteľnosť na sporné prípady závisí – ako vyplýva z výkladu odôvodnenia 13 tejto smernice v spojení s jej článkom 3 ods. 1 písm. c) – od okolnosti, či sa predmetný príspevok považuje za „odmenu“ v zmysle, ktorý tomuto pojmu priznáva článok 141 Zmluvy o ES (teraz článok 157 ZFEÚ). Na tento účel bude potrebné zaoberať sa kritériami, ktoré Súdny dvor použil vo svojich rozhodnutiach v tejto oblasti, ktoré doteraz boli obmedzené na prípad starobných dôchodkov, a zároveň určiť rozsah neuplatniteľnosti smernice 2000/78 na dávky poskytované štátnymi alebo podobnými systémami v súlade s článkom 3 ods. 3 tejto smernice.

1 — Jazyk prednesu: španielčina.

2 — Ú. v. ES L 303, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79.

I – Právny rámec

A – Právo Únie

4. V odôvodnení 13 smernice 2000/78 sa uvádza:

„Táto smernica sa nevzťahuje na systémy sociálneho zabezpečenia a sociálnej ochrany, ktorých dávky sa nepovažujú za príjem [odmenu – *neoficiálny preklad*] v zmysle, aký má tento pojem na uplatňovanie článku 141 zmluvy o ES, ani na žiadny druh platby štátu, ktorej cieľom je zabezpečenie prístupu k zamestnaniu alebo udržanie zamestnania.“

5. Článok 1 smernice 2000/78 vymedzuje jej účel takto:

„Účelom tejto smernice je ustanovenie všeobecného rámca pre boj proti diskriminácii v zamestnaní a povolani na základe náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie, s cieľom zaviesť v členských štátoch uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania.“

6. Podľa článku 2 smernice 2000/78:

„1. Na účely tejto smernice sa pod pojmom „zásada rovnakého zaobchádzania“ rozumie, že nemá existovať žiadna priama alebo nepriama diskriminácia založená na ktoromkoľvek z dôvodov uvedených v článku 1.

2. Na účely odseku 1:

a) o priamu diskrimináciu ide, ak sa z niektorého z dôvodov uvedených v článku 1 zaobchádza s jednou osobou nepriaznivejšie, ako sa v porovnateľnej situácii zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou;

...“

7. Rozsah pôsobnosti smernice 2000/78 je v jej článku 3 vymedzený takto:

„1. V rámci právomocí delegovaných na spoločenstvo sa bude táto smernica vzťahovať na všetky osoby, tak vo verejnom ako i v súkromnom sektore, vrátane verejných orgánov vo vzťahu k:

...

c) podmienkam zamestnania a pracovným podmienkam, vrátane podmienok prepúšťania a odmeňovania;

...

3. Táto smernica sa nevzťahuje na žiadne dávky poskytované štátnymi alebo podobnými systémami, vrátane štátneho systému sociálneho zabezpečenia alebo sociálnej ochrany.

...“

B – Vnútroštátne právo

1. Právna úprava registrovaného partnerstva

8. Gesetz über die Eingetragene Lebenspartnerschaft (ďalej len „LPartG“) [zákon o registrovanom partnerstve] zo 16. februára 2001³ v znení zmenenom a doplnenom článkom 7 zákona zo 6. júla 2009⁴ v § 1 ods. 1 stanovuje:

„Dve osoby rovnakého pohlavia, ktoré pred matričným úradom osobne a za súčasnej prítomnosti oboch osôb vyhlásia, že chcú spoločne trvalo žiť v partnerstve (partnerky alebo partneri), založia partnerstvo. Tieto vyhlásenia nemôžu byť ničím podmienené ani časovo obmedzené.“

9. Podľa § 5 LPartG partneri „majú vzájomnú povinnosť svoju prácou a svojím majetkom primerane prispievať na uspokojovanie potrieb partnerstva...“.

2. Právna úprava príspevku pre úradníkov

10. Bundesbeamtengesetz (ďalej len „BBG“) [zákon o spolkových zamestnancoch] stanovuje, že spolkoví zamestnanci majú nárok na príspevok v prípade choroby. Podľa § 80 BBG sa uvedený príspevok za určitých okolností poskytuje aj manželskému partnerovi spolkového zamestnanca a deťom, ktoré sú na neho odkázané svojou výživou.

11. Právna úprava uplatniteľná do 14. februára 2009 priznávala nárok na príspevok manželskému partnerovi spolkového zamestnanca a deťom, ktoré sú na neho odkázané svojou výživou, avšak nie jeho registrovanému partnerovi. V nijakom prípade nešlo o bezpodmienečný príspevok, keďže pokiaľ ide o manželského partnera, príspevok mu bol priznaný len vtedy, ak mal príjmy nižšie ako 18 000 eur alebo ak napriek tomu, že bol zdravotne poistený, nemal prístup k poistným dávkam alebo tieto dávky mu boli na neurčitú dobu odňaté z dôvodu individuálneho vylúčenia pre vrodené postihnutie alebo určité choroby. Nárok na príspevok teda existoval v prípade hospodárskej závislosti manželského partnera oprávnenej osoby z dôvodu príliš nízkych príjmov alebo nezavineného nedostatočného krytia zdravotným poistením.

12. Na základe splnomocnenia obsiahnutého v § 80 ods. 4 BBG vydalo spolkové ministerstvo vnútra Bundesbeihilfeverordnung (ďalej len „BBhV“) [nariadenie o spolkovom príspevku] z 13. februára 2009⁵, ktoré v rozsahu relevantnom pre prejednávanú vec ponecháva v platnosti predchádzajúcu právnu úpravu s vylúčením registrovaných partnerov ako príjemcov príspevku v prípade choroby.

13. Po sporných skutkových okolnostiach došlo k zmene právnej úpravy, na základe ktorej boli registrovaní partneri zaradení medzi príjemcov sporného príspevku, avšak táto zmena nemá vplyv na rozhodnutie v konaniach vo veci samej.⁶

II – Skutkové okolnosti

14. Žalobcovia v konaniach vo veci samej, spolkoví zamestnanci, uzatvorili registrované partnerstvá, pričom jednotliví partneri sú od týchto partnerstiev ekonomicky závislí.

3 — BGBl. I, s. 266.

4 — BGBl. I, s. 1696.

5 — BGBl. I, s. 326.

6 — Novela BBhV z 13. júla 2011 (BGBl. I, s. 1394).

15. Žalobcom vo veciach C-124/11 a C-125/11, ktorí požiadali o štátny príspevok v prípade choroby, po prvom zamietavom rozhodnutí zo strany správneho orgánu Verwaltungsgericht Berlin priznal ich nárok s odôvodnením, že hoci registrovaní partneri nie sú uvedení medzi osobami oprávnenými poberať príspevok, majú naň nárok na základe smernice 2000/78, lebo podľa judikatúry Súdneho dvora tento príspevok predstavuje „odmenu“ v zmysle uvedenej smernice, keďže sa vypláca výlučne v pracovnom pomere, a nie ako dávka zo všeobecného štátneho systému sociálneho zabezpečenia alebo sociálnej ochrany.

16. Naopak, žalobcovi vo veci C-143/11 správny orgán ani správny súd nepriznal jeho nárok na základe názoru, že nedošlo k porušeniu smernice 2000/78, lebo situácia manželského partnera a situácia registrovaného partnera nie sú porovnateľné.

17. Vo všetkých prípadoch účastník konania, v ktorého neprospech bolo vydané príslušné rozhodnutie, podal opravný prostriedok „Revision“ na Bundesverwaltungsgericht.

18. Vnútroštátny súd vychádza z predpokladu, že vnútroštátna právna úprava nezaraďuje registrovaných partnerov medzi osoby, ktoré môžu mať nárok na štátny príspevok stanovený pre spolkových zamestnancov v prípade choroby. Medzi osoby oprávnené poberať uvedený príspevok však patrí manželský partner takého zamestnanca.

19. Bundesverwaltungsgericht má pochybnosti o uplatniteľnosti smernice 2000/78 na prípady posudzované v konaniach vo veci samej. Ak by táto smernica bola uplatniteľná, s registrovanými partnermi by sa muselo zaobchádzať rovnako ako s manželskými partnermi, takže jednotlivci, ktorých sa tieto konania týkajú, by mali nárok na sporný štátny príspevok.

20. Vnútroštátny súd sa domnieva, že uplatniteľnosť smernice 2000/78 závisí od právnej kvalifikácie sporného štátneho príspevku, konkrétne od toho, či je súčasťou odmeny v zmysle článku 157 ZFEÚ – v takom prípade by sa uplatnila smernica 2000/78 –, alebo dávkou zo štátneho systému sociálneho zabezpečenia alebo podobného systému, ktorá je z pôsobnosti uvedenej smernice vylúčená.

21. Podľa názoru Bundesverwaltungsgericht kritériá použité Súdny dvorom na odlíšenie starobných dôchodkov v závislosti od zdroja ich financovania nie sú vhodné pre oblasť systémov nemocenského poistenia, a to okrem iného preto, lebo príspevok v prípade choroby nezávisí od trvania služobného pomeru.

III – Prejudiciálna otázka

22. Za týchto okolností Bundesverwaltungsgericht kladie Súdnemu dvoru túto otázku:

„Uplatní sa smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani, na vnútroštátne predpisy o poskytovaní štátneho príspevku úradníkom v prípade choroby?“

IV – Konanie pred Súdnym dvorom

23. Návrhy na začatie prejudiciálneho konania vo veciach C-124/11 a C-125/11 boli podané do kancelárie Súdneho dvora 9. marca 2011. Návrh na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-143/11 bol podaný 24. marca 2011.

24. Uznesením predsedu Súdneho dvora z 27. mája 2011 boli konania o uvedených troch návrhoch na začatie prejudiciálneho konania spojené.

25. Písomné pripomienky predložili K. Dittrich, R. Klinke a J. D. Müller, ako aj Komisia.
26. Na pojednávaní, ktoré sa konalo 3. mája 2012, sa zúčastnili a ústne pripomienky predniesli zástupcovia účastníkov konania.
27. V predvolaní na pojednávanie boli účastníci konania vyzvaní, aby predložili písomné vysvetlenia týkajúce sa spôsobu financovania sporného príspevku, najmä pokiaľ ide o to, či sa tento príspevok v celom rozsahu alebo čiastočne financuje z odvodov, ktoré platí Bundesrepublik Deutschland ako zamestnávateľ spolkových zamestnancov, alebo z rozpočtu sociálneho zabezpečenia. Lehota na predloženie týchto vysvetlení uplynula 13. apríla 2012.

V – Tvrdenia

28. Žalobcovia v konaniach vo veci samej tvrdia, že smernica 2000/78 je uplatniteľná na sporný príspevok. Podľa ich názoru je to tak preto, lebo podľa judikatúry Súdneho dvora jednak každá odmena v zmysle článku 157 ZFEÚ patrí do pôsobnosti uvedenej smernice a jednak pojem zamestnanie zahŕňa aj vzťah medzi štátnym zamestnancom a štátom.⁷

29. Žalobcovia tvrdia, že kvalifikácii príspevku ako odmeny nemôže brániť skutočnosť, že je upravený zákonom, keďže zákonodarcu koná v tomto prípade len ako zamestnávateľa, a nie ako predstaviteľa verejnej moci. Žalobcovia tiež tvrdia, že nemožno namietat, že úradníci tvoria všeobecnú kategóriu pracovníkov, pričom sa v tejto súvislosti odvolávajú na rozsudok zo 17. mája 1990, Barber⁸. Napokon údajne tiež nemožno namietat, že príspevok nezávisí od dĺžky trvania pracovného pomeru a jeho výška sa nevypočítava podľa posledných poberaných miezd. V konečnom dôsledku žalobcovia tvrdia, že tieto okolnosti môžu byť relevantné pri určovaní povahy starobných dôchodkov, ale nie na určenie, či sporný príspevok je, alebo nie je odmenou.

30. Komisia sa stotožňuje s názorom žalobcov v konaniach vo veci samej. Najprv pripomína, že podľa judikatúry sa pojem odmena má vykladať v širokom zmysle, teda tak, že zahŕňa každú dávku alebo odmenu poskytovanú pracovníkovi v súvislosti s jeho činnosťou, či už na základe zmluvy, právneho predpisu, alebo súdneho rozhodnutia, a uvádza, že Súdny dvor vždy vychádzal z toho, že v oblasti dôchodkov jediným určujúcim – avšak nie výlučným – kritériom je, že dôchodok bol priznaný v súvislosti s pracovným pomerom medzi zamestnancom a jeho bývalým zamestnávateľom. K tomuto prvému kritériu pristupujú ďalšie tri doplňujúce kritériá, ktoré umožňujú kvalifikovať starobný dôchodok ako dávku priznanú z profesijného systému sociálneho zabezpečenia, čiže ako odmenu v zmysle článku 157 ZFEÚ, a odlíšiť ho tak od dávky poskytovanej zo štátneho systému sociálneho zabezpečenia, a to: a) že dôchodok sa nepriznáva konkrétnej kategórii pracovníkov, b) že závisí priamo od odpracovanej doby a c) že jeho výška sa vypočítava z posledného platu.

31. Pokiaľ ide o sporný príspevok, Komisia po prvé zdôrazňuje, že tento príspevok predstavuje dávku priznanú konkrétnej kategórii pracovníkov, po druhé, že tento príspevok sa priznáva v súvislosti s pracovným pomerom a že je viazaný na plat alebo dôchodok úradníka, takže predstavuje súčasť tejto odmeny, a po tretie, že ostatné kritériá stanovené judikatúrou v súvislosti s dôchodkami sú irelevantné pre prejednávaný prípad, keďže tak kritérium závislosti od odpracovanej doby, ako aj kritérium výpočtu na základe posledného platu boli použité Súdny dvorom len na určenie, či dôchodky úradníkov možno považovať za odmenu, napriek tomu, že obvykle nespĺňajú kritériá, ktoré Súdny dvor považoval za charakteristické pre súkromný dôchodkový systém v už citovanej veci Barber. Pokiaľ ide o príspevok pre úradníkov v prípade choroby, v oblasti súkromného práva neexistuje podobný systém. Preto je podľa Komisie nemožné opierať sa o analogické súkromnoprávne systémy s cieľom stanoviť kritériá vymedzenia vo vzťahu k zákonnému systému sociálneho zabezpečenia.

7 — Rozsudky z 1. apríla 2008, Maruko (C-267/06, Zb. s. I-1757), a z 23. októbra 2003, Schönheit a Becker (C-4/02, Zb. s. I-12575).

8 — Vec C-262/88, Zb. s. I-1889, bod 26.

32. Jediným rozhodujúcim kritériom teda je, že predmetný príspevok sa poskytuje na základe pracovného pomeru so štátom a že štát koná ako zamestnávateľ, a nie ako poisťovateľ v rámci zákonného štátneho systému. Uvedený príspevok preto treba považovať za odmenu v zmysle článku 157 ZFEÚ, pričom tomu nebráni skutočnosť, že sa priznáva na základe právnych predpisov alebo že reaguje aj na dôvody sociálnej politiky.

33. V reakcii na výzvu spomenutú v bode 24 týchto návrhov tak žalobcovia v konaní vo veci samej, ako aj nemecká vláda odpovedali, že sporný príspevok financuje Bundesrepublik Deutschland ako zamestnávateľ a že vôbec nie je financovaný zo sociálneho zabezpečenia.

VI – Posúdenie

A – Úvodná poznámka

34. Ako som už uviedol, predmetom spojených prejudiciálnych otázok je uplatniteľnosť smernice 2000/78 v prípadoch, v ktorých sa má posúdiť, či „registrovaní partneri“ v zmysle právnych predpisov členského štátu majú nárok na poberanie dávky, ktorú toto právo zaručuje manželom.

35. Prejednávané otázky nejdú nad rámec tohto problému. Chcem povedať, že otázky sa netýkajú toho, či bolo porušené právo žalobcov v konaniach vo veci samej na to, aby sa s nimi zaobchádzalo rovnako ako s manželmi, ale iba či sú splnené predpoklady na uplatnenie smernice 2000/78 v uvedených konaniach.

36. Neočakáva sa teda, že Súdny dvor sa vyjadrí k prípadnej diskriminácii, ale len k existencii podmienky, ktorá by umožnila vnútroštátnemu súdu rozhodnúť vo veciach, ktoré prejednáva, na základe uplatnenia uvedenej smernice. Na tento účel stačí určiť, či sporný príspevok predstavuje odmenu v zmysle článku 3 ods. 1 písm. c) smernice 2000/78, pričom to závisí od toho, či sporný príspevok možno považovať za „odmenu“ podľa článku 157 ZFEÚ, na ktorý odkazuje smernica vo svojom odôvodnení 13 na účely vymedzenia uvedeného pojmu.

B – Podmienky uplatniteľnosti smernice 2000/78

37. Ako Bundesverwaltungsgericht správne uvádza, uplatniteľnosť smernice 2000/78 závisí od toho, či sporný príspevok možno považovať za „odmenu“ v zmysle článku 157 ZFEÚ.

38. Článok 3 ods. 1 smernice 2000/78 totiž stanovuje, že táto smernica sa bude „vzťahovať na všetky osoby, tak vo verejnom ako i v súkromnom sektore, vrátane verejných orgánov vo vzťahu k... c) podmienkam zamestnania a pracovným podmienkam, vrátane podmienok prepúšťania a odmeňovania“.

39. Keďže v prejednávanom prípade ide o dávku vyplácanú orgánom verejnej moci, je nevyhnutné vziať do úvahy výnimku stanovenú v samotnom článku 3 smernice 2000/78, ktorého odsek 3 stanovuje, že „táto smernica sa nevzťahuje na žiadne dávky poskytované štátnymi alebo podobnými systémami, vrátane štátneho systému sociálneho zabezpečenia alebo sociálnej ochrany“.

40. Túto výnimku však treba posudzovať s ohľadom na odôvodnenie 13 smernice 2000/78, podľa ktorého „táto smernica sa nevzťahuje na systémy sociálneho zabezpečenia a sociálnej ochrany, ktorých dávky sa nepovažujú za [odmenu] v zmysle, aký má tento pojem na uplatňovanie článku 141 Zmluvy o ES, ani na žiadny druh platby štátu, ktorej cieľom je zabezpečenie prístupu k zamestnaniu alebo udržanie zamestnania“.

41. Tento výklad článku 3 ods. 3 smernice 2000/78 v spojení s odôvodnením 13 tejto smernice, ktorý uplatnil Súdny dvor v už citovanom rozsudku Maruko⁹, znamená, že z pôsobnosti smernice 2000/78 nie sú vylúčené všetky dávky vyplácané orgánmi verejnej moci; dokonca ani nie všetky dávky, ktoré pochádzajú od inštitúcií sociálneho zabezpečenia ako od orgánov verejnej moci, ale len tie, ktoré vyplácajú takéto inštitúcie, a nemožno ich považovať za „odmenu“ v zmysle (súčasného) článku 157 ZFEÚ.

1. Pojem „odmena“

42. Na zodpovedanie položenej otázky je teda potrebné objasniť jednu veľmi konkrétnu pochybnosť, a to, či sporný príspevok predstavuje „odmenu“ v zmysle článku 157 ZFEÚ, na ktorý – ako som už uviedol – smernica 2000/78 odkazuje na účely vymedzenia pojmu odmena použitého v článku 3 ods. 1 písm. c) tejto smernice. Ako uvediem ďalej, pri skúmaní novej existencie každého z prvkov tvoriacich pojem „odmena“ sa ukáže zmysel výnimky, ktorá vyplýva z výkladu článku 3 ods. 3 smernice 2000/78 v spojení s odôvodnením 13 tejto smernice. Táto výnimka napokon iba špecifikuje dôsledok, ktorý nevyhnutne vyplýva zo samotného pojmu „odmena“.

43. Článok 157 ZFEÚ vymedzuje odmenu ako „obvyklú základnú alebo minimálnu mzdu alebo plat a všetky dávky, ktoré zamestnávateľ vypláca priamo alebo nepriamo, v hotovosti alebo v naturáliách pracovníkovi v pracovnom pomere“. Tento pojem má teda vecný obsah (mzda alebo plat a dávky), subjektívny prvok (zamestnávateľ a pracovník) a príčinný prvok (pracovný pomer). Je potrebné preskúmať, či v prípade sporného príspevku existujú všetky tieto prvky.

44. Pokiaľ ide o vecný prvok, nemám pochybnosti o tom, že odkaz na „všetky dávky, ktoré zamestnávateľ vypláca priamo alebo nepriamo, v hotovosti alebo v naturáliách“, v článku 157 ZFEÚ dostatočne pokrýva obsah sporného príspevku. Týmto príspevkom sa totiž zamestnancovi vracia 50 % až 80 % liečebných nákladov, ktoré vznikli jemu samotnému alebo určitým osobám, ktoré sú naňho odkázané.¹⁰

45. Podľa môjho názoru je v týchto prípadoch daný aj príčinný prvok. Príspevok je totiž vyhradený pre spolkových zamestnancov a z dôvodu tohto ich postavenia. Tento príspevok je navyše pre nich vyhradený, pokiaľ okrem toho, že sú spolkovými zamestnancami, skutočne pracujú v tomto postavení. Vyplýva to z § 2 ods. 2 BBhV, podľa ktorého spolkoví zamestnanci, ktorí čerpajú dovolenku bez náhrady mzdy, tiež majú nárok na príspevok, pokiaľ táto dovolenka netrvá dlhšie ako jeden mesiac. Podľa môjho názoru je príčinná súvislosť medzi sporným príspevkom a pracovným pomerom zjavná.¹¹

46. Nakoniec zostáva najzložitejší prvok. Skúmaný príspevok predstavuje peňažnú dávku, na ktorú má nárok spolkový zamestnanec na základe svojho pracovného pomeru so spolkovou štátnou správou. Ide však o dávku, ktorú vypláca „zamestnávateľ pracovníkovi“, ako to vyžaduje článok 157 ZFEÚ? V tom podľa môjho názoru spočíva samotná podstata otázky.

9 — A nedávno v rozsudku z 10. mája 2011, Römer (C-147/08, Zb. s. I-3591), bod 32.

10 — Súdny dvor pri určovaní vecného obsahu pojmu „odmena“ vždy uplatňoval veľmi široký prístup. Rozhodol, že odmenou sú výhody v oblasti dopravy [rozsudok z 9. februára 1982, Garland (C-12/81, Zb. s. 1982, s. 359), bod 9], vianočné odmeny [rozsudok z 9. septembra 1999, Krüger (C-281/97, Zb. s. I-5127), bod 17] alebo náhrada za účasť na vzdelávacích kurzoch [rozsudok zo 4. júna 1992, Bötzel (C-360/90, Zb. s. I-3589), body 12 až 15]. Domnievam sa, že by nemalo byť zložitým zahrnúť do tohto zoznamu takéto odmeny, o akú ide v prejednávanej veci.

11 — Podľa môjho názoru nezáleží na tom, že dávka, v ktorej odmena vecne spočíva, zodpovedá takému či onakému účelu. Chcem povedať, že je irelevantné, či ide o protiplnenie *stricto sensu*, o motiváciu na zvýšenie produktivity alebo o opatrenie na zlepšenie pracovných podmienok. Rozhodujúca je v tomto prípade príčina dávky, a nie účel, na ktorý dávka slúži. Dávka musí byť založená na pracovnom pomere (a preto sa musí vyplácať „v“ pracovnom pomere v zmysle článku 157 ZFEÚ) a môže sledovať akýkoľvek cieľ, ktorý zamestnávateľ oprávnené stanoví.

2. Konkrétne k financovaniu vecnej dávky

47. Dávka poberaná pracovníkom v pracovnom pomere, ktorý ho viaže k jeho zamestnávateľovi, predstavuje „odmenu“ v zmysle článku 157 ZFEÚ len vtedy, ak ju vypláca samotný zamestnávateľ. Iné dávky, ktoré môže pracovník poberať, a to aj vo svojom pracovnom pomere, teda nespádajú pod pojem, o ktorý ide v prejednávanych veciach, a preto je potrebné hľadať prípadnú ochranu pred diskrimináciou v súvislosti s nimi mimo smernice 2000/78.

48. To vysvetľuje, že pod pojem „odmena“ nemôžu spadať všetky dávky sociálneho zabezpečenia, ale len tie z nich, ktoré okrem toho, že predstavujú odmenu „v pracovnom pomere“, vypláca zamestnávateľ, aj keď prostredníctvom inštitúcie sociálneho zabezpečenia, čiže nepriamo.

49. Ako Súdny dvor už dávno rozhodol v rozsudku z 25. mája 1971, Defrenne¹², systémy sociálneho zabezpečenia „umožňujú pracovníkom využiť zákonný systém, na financovanie ktorého prispievajú zamestnanci, zamestnávatelia a prípadne orgány verejnej moci v pomere, ktorý nezávisí tak od pracovného pomeru medzi zamestnávateľom a zamestnancom ako od dôvodov sociálnej politiky“ (bod 8), takže „časť, ktorá pripadá na zamestnávateľov, pokiaľ ide o financovanie podobných systémov, nepredstavuje priamu alebo nepriamu platbu zamestnancovi“ (bod 9), pričom navyše „zamestnanec má obvykle nárok na zákonom stanovené dávky nie z dôvodu odvodu zamestnávateľa, ale len z dôvodu, že spĺňa zákonné požiadavky stanovené na priznanie dávky“ (bod 10).

50. Skutočnosť, že smernica 2000/78 sa nevzťahuje „na systémy sociálneho zabezpečenia a sociálnej ochrany, ktorých dávky sa nepovažujú za [odmenu] v zmysle, aký má tento pojem na uplatňovanie článku [157 ZFEÚ]“ (odôvodnenie 13), znamená, že vzhľadom na to, že takéto pripodobnenie je možné len vtedy, ak dávku poberanú zamestnancom vypláca jeho zamestnávateľ, treba určiť, či systém sociálneho zabezpečenia v tomto smere financuje zamestnávateľ, zamestnanec, alebo orgán verejnej moci. Len pokiaľ sa preukáže financovanie zo strany zamestnávateľa a možno dospieť k záveru, že zo systému sociálneho zabezpečenia sa v skutočnosti vypláca dávka, ktorá je nepriamo pripísateľná zamestnávateľovi, možno konštatovať, že ide o „odmenu“ v zmysle článku 157 ZFEÚ.

51. Tento prístup musí platiť konkrétne pre inštitúcie sociálneho zabezpečenia rovnako ako všeobecne pre ktorýkoľvek štátny systém financovania zamestnaneckých dávok, a to preto, lebo vzhľadom na to, že rozhodujúca je skutočnosť, že dávku vypláca v konečnom dôsledku zamestnávateľ, musí byť irelevantné, či ju vypláca priamo, alebo nepriamo prostredníctvom sprostredkovateľa, a v tomto druhom prípade, či sa dávka vypláca prostredníctvom sprostredkovateľa, ktorý je súkromným subjektom alebo verejnoprávnou inštitúciou akejkoľvek povahy, či ide o verejnoprávny subjekt, aká je jeho právna forma a aký je režim jeho fungovania.

52. To si vyžaduje, aby sa v každom prípade určilo, kto financuje dávku priznanú zamestnancovi. Ak vychádzame od koncového platiteľa a zistíme, že ním nie je zamestnávateľ, treba overiť, či tento platiteľ nie je len sprostredkovateľom zamestnávateľa. Pokiaľ ide o dávky vyplácané všeobecne verejnoprávnymi inštitúciami alebo konkrétne inštitúciami sociálneho zabezpečenia, treba určiť, či sú také dávky financované prostredníctvom odvodov vyberaných od zamestnávateľa, alebo či ich financujú iní prispievatelia, samotní zamestnanci, orgány verejnej moci alebo jedni aj druhí v odlišnom pomere. Vzhľadom na rôznorodosť, ktorú v tejto súvislosti možno pozorovať medzi členskými štátmi, je zrejmé, že túto úlohu môže splniť len príslušný vnútroštátny súd.

53. Podľa môjho názoru môže byť kritérium pripísateľnosti financovania – v spojení s kritériom vecného obsahu dávky a kritériom jej pracovnoprávnej „príčiny“ – z dôvodu jeho prierezového charakteru užitočnejšie ako kritérium vymedzenia príjemcov dávky alebo kritérium väčšej či menšej blízkosti tejto dávky a iných rovnocenných dávok v oblasti súkromného zabezpečenia.

12 — Vec 80/70, Zb. s. 445.

54. To isté musí, prirodzene, platiť rovnako pre dávky spočívajúce v starobnom dôchodku ako pre dávky, ktorých predmetom je príspevok v prípade choroby. Keďže ide o vecnú dávku vyplácanú v pracovnom pomere, rozhodujúce je len to, či ju financuje zamestnávateľ. Domnievam sa, že výhody tohto riešenia v zmysle zjednodušenia problému kvalifikácie dávky ako „odmeny“ na účely článku 157 ZFEÚ sú nespochybniteľné.¹³

C – Prípád konaní vo veci samej

55. Pokiaľ ide o prípady prejednávané v konaniach vo veci samej, v ktorých boli položené tieto prejudiciálne otázky, z informácií poskytnutých Súdnu dvoru vyplýva, že sporné dávky sú založené na pracovnom pomere medzi spolkovými zamestnancami a spolkovou štátnou správou a že sa financujú priamo zo spolkového rozpočtu, ktorý je v tomto smere tvorený verejnými prostriedkami odvádzanými členským štátom ako zamestnávateľom týchto spolkových zamestnancov.

56. Za týchto okolností všetko nasvedčuje tomu, že v súlade s úvahami uvedenými v týchto návrhoch je potrebné považovať predmetné dávky v tomto prípade za „odmenu“ na účely článku 157 ZFEÚ, z čoho vyplýva, že smernica 2000/78 je uplatniteľná na vnútroštátne predpisy, ktoré upravujú tieto dávky.

57. Prináleží však vnútroštátnemu súdu, aby v konečnom dôsledku overil, či financovanie uvedených dávok treba vzhľadom na ich špecifický režim skutočne pripísať členskému štátu ako zamestnávateľovi úradníkov, ktorých sa týkajú konania vo veci samej.

VII – Návrh

58. Na základe uvedených úvah navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálnu otázku takto:

Smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani, je uplatniteľná na vnútroštátne predpisy o poskytovaní štátneho príspevku úradníkom v prípade choroby, ak tento príspevok financuje predovšetkým štát ako verejný zamestnávateľ, čo musí overiť vnútroštátny súd.

13 — A to aj pokiaľ ide o dôsledky určitej miery obsahového zjednotenia právnych úprav členských štátov bez ohľadu na formálne rozdiely, ktoré vyplývajú z ich systémov sociálneho zabezpečenia a verejnej starostlivosti a z ich slobody formovania týchto systémov. K tomu pozri KREBBER, S.: Art. 157. In: CALLIES, CH., RUFFERT, M.: *EUV/AEUV*. 4. vyd. München: Ch. Beck, 2011, marg. č. 28.